

**Sygn. akt** V U 300/17

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

**Dnia** 11 października 2017 r.

**Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy**

w składzie:

**Przewodniczący:** SSO Regina Stępień

**Protokolant:** star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

**po rozpoznaniu w dniu** 11 października 2017 r. w Legnicy

**sprawy z wniosku** A. G.

**przeciwko** Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

**na skutek odwołania** A. G.

**od decyzji** Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

**z dnia** 22 czerwca 2015 r.

**znak** (...)

**I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 22 czerwca 2015 r. znak (...) w ten sposób, że ustala kwotę zaewidencjonowanych na koncie składek z uwzględnieniem waloryzacji na 157 200,33 złote, przy których emerytura wnioskodawczyni A. G. na dzień 1 czerwca 2015 roku wynosi 2195,08 złotych,**

**II. w pozostałym zakresie odwołanie oddala,**

**III. stwierdza, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w ustaleniu wysokości świadczenia.**

Sygn. akt V U 300/17

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 czerwca 2015 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni A. G. od dnia 1 czerwca 2015 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury ustalona została zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Organ rentowy przyjął jako wysokość składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonej z uwzględnieniem waloryzacji sumę 156.486,08 zł, jako wysokość zwaloryzowanego kapitału początkowego sumę 391.129,50 zł, a emeryturę obliczył przy założeniu średniego dalszego trwania życia przez okres 249,8 miesięcy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni A. G.. W odwołaniu wskazywała na nieprawidłowe naliczenie i zwaloryzowanie składki i kapitału początkowego co wpłynęło na wysokość emerytury. Nadto

wnioskodawczynie dodała, że pomiędzy decyzją z dnia 22 czerwca 2015 r. a decyzją z dnia 29 maja 2015 r. istnieją bardzo duże różnice w wysokościach ww. pozycji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Stwierdził, iż wysokość emerytury A. G. ustalona została prawidłowo. Organ wskazał, iż wnioskodawczynie składając w dniu 5 maja 2016 r. pierwszy wniosek o emeryturę pozostawała nadal w stosunku pracy. W związku z tym organ rentowy rozpatrując wniosek o emeryturę, decyzją z dnia 29 maja 2015 r. przyznał wnioskodawczynie prawo do emerytury od dnia 1 maja 2015 r. i jednocześnie poinformował wnioskodawczynię, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, ponieważ kontynuuje ona zatrudnienie. Organ wskazał nadto, iż zasady waloryzacji składek określa art. 25 ustawy emerytalnej. Świadczenie wnioskodawczynie zostało ustalone z zastosowaniem przepisów art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej, w brzmieniu ustalonym przepisami z dnia 5 marca 2015 r. ustawy zmieniającej ustawę emerytalną ( Dz. U. z 2015 r., poz. 552 ). Wnioskodawczynie wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia wraz ze świadectwem pracy złożyła w dniu 15 czerwca 2015 r. Organ rentowy ww. wniosek rozpatrzył decyzją z dnia 22 czerwca 2015 r. i podjął wypłatę emerytury od 1 czerwca 2015 r.

Wyrokiem z dnia 5 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 22 czerwca 2015 r. znak (...) w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do ponownego ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego wnioskodawczynie A. G. na podstawie art. 108 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 21 grudnia 2016 r. uchylił powyższy wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesowych w postępowaniu apelacyjnym.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd I instancji nie rozstrzygnął istoty sporu.

W konkluzji Sąd Apelacyjny podniósł, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy oceni decyzję organu z 22 czerwca 2015 r. przeliczając podstawę wymiaru emerytury. Oceni także dopuszczalność ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury wobec złożenia wniosku o podjęcie wypłaty świadczenia, po uprzednim przyznaniu prawa i wyliczeniu jego wysokości. Nadto w zależności od przyjętej przez sąd daty ustalania wysokości emerytury – sąd określi jakim waloryzacja rocznym i kwartalnym winny podlegać składki na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitał początkowy.

### **Sąd ustalił:**

A. G. urodziła się (...).

Decyzją z dnia 28 maja 2015 r. roku organ rentowy ustalił wartość kapitału początkowego A. G. na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 134.738,12 zł.

Decyzją z dnia 29 maja 2015 roku organ rentowy przyznał A. G. od dnia 1 maja 2015 roku emeryturę w wysokości 2.393,90 zł, której wypłatę zawieszono z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Jednocześnie organ emerytalny ustalił, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 170.373,38 zł. Natomiast kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 429.299,69 zł. Zakładane średnie dalsze trwanie życia wynosić miało 250,50 m-cy.

Decyzją z dnia 22 czerwca 2015 roku organ rentowy po rozpatrzeniu wniosku A. G. z dnia 15 czerwca 2015 roku podjął wypłatę emerytury dla niej ustalając wysokość na kwotę 2.192,22 zł.

Jednocześnie powyższą decyzją organ ustalił, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 156.486,08 zł Natomiast kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 391.129, 50 zł. Średnie dalsze trwanie życia zostało określone na 249,80 m – cy.

### ***/Bezsporne nadto akta ubezpieczeniowe/***

Wysokość emerytury przyjmując kwoty składek ewidencjonowanych na koncie oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji rocznej dokonanej w 2014 r. za rok 2013 oraz waloryzacji kwartalnych za I, II, III i IV wynosi 2.195,08 zł. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 157.200,33 zł. Natomiast kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 391.129,50 zł. Średnie dalsze trwanie życia zostało określone na 249,80 m – cy.

### ***Dowód:***

- stanowisko komórki merytorycznej ZUS Oddział w L. z dnia 2 października 2017 r. ( k. 179-180 ),

### ***Sąd zważył:***

Odwołanie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Istota sporu w sprawie sprowadzała się do stwierdzenia, czy ustalając wysokość emerytury w czerwcu, ostatniej waloryzacji składek oraz kapitału początkowego dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku według zasad opisanych w art. 25a ustawy emerytalnej, przy przyjęciu kwartalnych wskaźników waloryzacyjnych za cztery kwartały 2013 r., czy też wyłącznie według zasad opisanych w art. 25 w/w. ustawy, przyjmując, iż zostały w dniu 1 czerwca 2014 r. zwaloryzowane wskaźnikiem waloryzacji rocznej za 2013 r.

Stosownie do treści art. 25 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ( tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm. ) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173- 175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Waloryzację składek przeprowadza się corocznie, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za rok 2000, z uwzględnieniem art. 25a. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu ( ust. 3 ).

Waloryzacji podlega kwota składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana waloryzacja, powiększona o kwoty z tytułu przeprowadzonych waloryzacji (ust. 4).

Natomiast w myśl art. 25a ust. 1 przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, jest waloryzowana kwartalnie.

W przypadku ustalania wysokości emerytury:

- 1) w pierwszym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za trzeci kwartał poprzedniego roku;
- 2) w drugim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku;
- 3) w trzecim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za pierwszy kwartał danego roku;
- 4) w czwartym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za drugi kwartał danego roku ( art. 25a ust. 2 ).

Waloryzacji kwartalnej podlega kwota składek zewidencjonowanych

na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych

( art. 25a ust. 3 ).

Natomiast waloryzację kapitału początkowego prowadzi się na podstawie art. 173 ust. 4, 5 i 5a ustawy emerytalnej, który stanowi, iż pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od dnia 1 czerwca 2000 r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999 r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r. Drugiej waloryzacji, przeprowadzanej od dnia

1 czerwca 2001 r., dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-5, 9 i 10 oraz w art. 25a, natomiast trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2002 r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a.

Wskazać należy, że waloryzacja roczna składek polega na pomnożeniu zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek emerytalnych na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana, przez wskaźnik waloryzacji, powiększona o kwotę przeprowadzonych już waloryzacji. Przeprowadzana jest od 1 czerwca każdego roku – corocznie, z urzędu.

Waloryzacje kapitału początkowego przeprowadzane są według wskaźników waloryzacji składek.

Natomiast zgodnie z art. 25a ustawy o emeryturach i rentach przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych po 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią roczną waloryzację, jest waloryzowana kwartalnie.

Jak trafnie wskazuje się w orzecznictwie, waloryzacja roczna ze swej natury ma zapewnić realność podstaw, od których zależy wysokość emerytury. Dlatego też waloryzacji dokonuje się przy zastosowaniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ( art. 25 ust. 6 ustawy emerytalnej ). Formuła corocznej waloryzacji składek ustalona w art. 25 ustawy podlega uszczegółowieniu w art. 25a poprzez odesłania zawarte w ust. 3 art. 25 ( „z uwzględnieniem art. 25a” ). Przepis art. 25a ustawy ma charakter szczególnej regulacji waloryzacji dla potrzeb pierwotnego ustalenia wysokości emerytury dla osób przechodzących na emeryturę, tak aby stan ich konta uwzględniał przyrost przypisu składek przypadających po ostatniej waloryzacji rocznej dokonanej w trybie art. 25 ustawy emerytalnej. ( por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 sierpnia 2012 r., III AUa 325/12 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 lutego 2013 r., III AUa 757/12 ).

Przepis ust. 2 art. 25a ustawy precyzyjnie ustala mechanizm ostatniej kwartalnej waloryzacji w zależności od terminu kwartalnego ustalania wysokości emerytury. Treść pkt 2 ust. 2 art. 25a ustawy nie pozostawia wątpliwości, że w przypadku ustalania wysokości emerytury w drugim kwartale 2014 r. – ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku, co przesądza o stosowaniu trybu waloryzacji kwartalnej oraz o wysokości ostatniego wskaźnika waloryzacyjnego

Podsumowując, art. 25 ustawy emerytalnej dotyczy ustalenia podstawy emerytury, co następuje w decyzji o przyznaniu świadczenia, zaś w dalszym czasie waloryzowana będzie już sama wysokość emerytury w oparciu o art. 25 a ustawy emerytalnej, a nie jej podstawa. Zgodnie z jasnym brzmieniem art. 25a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, mechanizm przewidziany w tym przepisie ma zastosowanie wyłącznie w stosunku do osób, którym ustalono już prawo do emerytury. Waloryzacja kwartalna dotyczy składek zaewidencjonowanych na koncie po 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację roczną. Możliwość waloryzacji kwartalnej kapitału początkowego istnieje tylko w przypadku naliczania emerytury, a formułę tę ustawodawca wprowadził jednorazowo w celu zapewnienia osobom przechodzącym na emeryturę w różnych miesiącach roku, że nie będą wyłączone z waloryzacji te okresy, które nie są objęte waloryzacją roczną - pomiędzy czerwcem jednego roku, a czerwcem roku następnego - przy czym nie wszystkie, gdyż nie podlegają waloryzacji kwartalnej składki za żaden miesiąc tego kwartału, w którym ustalana jest

wysokość emerytury oraz w kwartale poprzednim. Mechanizm obliczenia waloryzacji, pomiędzy wskazaną w art. 25a ust. 2 ostatnią kwartalną waloryzacją, a ostatnią waloryzacją roczną, został ujęty wyczerpująco w art. 25 a ust. 2-8 ustawy emerytalnej.

Błędne zatem jest stanowisko organu rentowego, że ustalenie ostatecznej wysokości emerytury zależy od daty jej wypłaty, a w związku z tym – skoro rozwiązanie stosunku pracy następuje w okresie od 1 czerwca danego roku, to świadczenie podlega jedynie waloryzacji rocznej. Z kolei w przypadku ustania zatrudnienia przed 1 czerwca świadczenie podlega także waloryzacji kwartalnej.

Taki mechanizm obliczania wysokości emerytury w niniejszej sprawie nie znajduje uzasadnienia w obowiązującej regulacji prawnej, bowiem art. 173 ust. 5a ustawy emerytalnej, ustalając metodę trzeciej ( od 2002 r.) i kolejnej waloryzacji, odsyła do art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a. Nie znajduje zatem w tym przypadku zastosowanie art. 25 ust. 1 tej ustawy. Niemniej istotny jest też zapis ust. 3 art. 25, zgodnie z którym w wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu.

Ponadto należy zauważyć, że gdyby przyjąć za organem rentowym, iż podstawa obliczenia należnej emerytury została zwaloryzowana w dniu 1 czerwca 2015 r. rocznym wskaźnikiem waloryzacyjnym za 2014 r., to wówczas waloryzacji podlegałyby tylko kwota zaewidencjonowana na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia 2014 r. bez możliwości rekompensaty za dalsze okresy - do dnia 1 czerwca 2015 r. Taka praktyka waloryzacyjna prowadziłaby do niedopuszczalnego zróżnicowania sposobu ustalenia wysokości emerytury w trakcie drugiego kwartału (ustalania wysokości emerytury w kwietniu i maju przy waloryzacji kwartalnej, a w czerwcu przy waloryzacji rocznej), co narusza zasadę równego traktowania wszystkich ubezpieczonych (art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Mając powyższe na uwadze, należało stwierdzić, że w niniejszej sprawie jako ostatnią waloryzację roczną należy traktować waloryzację dokonaną od 1 czerwca 2014 r., za rok 2013, obejmującą składki zgromadzone na stan z dnia 31 stycznia 2013 r. Od dnia 1 czerwca 2015 r. waloryzacja roczna za rok 2014 nie była już możliwa, bowiem w maju 2015 r. świadczenie emerytalne zostało już przyznane i została ustalona jego podstawa. Tym samym składki zaewidencjonowane na koncie po 31 stycznia 2013 r., za który przeprowadzono ostatnią waloryzację roczną, powinny nastąpić w oparciu o art. 25a ust 2 pkt 2 ustawy emerytalnej. Nie będą zatem wyłączone z waloryzacji składki za 2014 r. i połowę roku 2015, które nie mogły być objęte kolejną waloryzacją roczną, przy czym nie wszystkie, gdyż nie podlegają waloryzacji kwartalnej składki za żaden miesiąc tego kwartału, w którym ustalana jest wysokość emerytury oraz w kwartale poprzednim.

Mając na uwadze te wszystkie okoliczności, na mocy powołanych wyżej przepisów w związku z art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji wyroku.